

Okolice Warszawy bez węgla i smogu? Trwają konsultacje



Czy już wkrótce pożegnamy się z paleniem węglem? Urząd marszałkowski przygotowuje zmiany w uchwale antysmogowej dla Mazowsza. Zgodnie z nimi w 2030 r. ma zostać wprowadzony zakaz spalania paliw stałych dla powiatu otwockiego, grodziskiego, piaseczyńskiego, legionowskiego, wołomińskiego, warszawskiego zachodniego, nowodworskiego, pruszkowskiego, mińskiego oraz Warszawy. Trwają konsultacje projektu.

Dlaczego zmiany są konieczne?

Choroby układu oddechowego i krążenia, przedwczesne zgony, zwiększona zachorowalność na nowotwory czy nawet na COVID-19 – to jedne ze skutków oddychania zanieczyszczonym powietrzem. Szacuje się, że na Mazowszu z powodu smogu umiera w ciągu roku przedwcześnie ok. 6 tys. osób. Problem pogłębia się w okresie jesienno-zimowym i jest szczególnie dotkliwy na obszarach o większym zagęszczeniu domów i mieszkań. To głównie skutek niskiej emisji, czyli zanieczyszczeń powstających przez palenie w piecach i kominkach. W związku z tym urząd marszałkowski przygotował projekt nowych regulacji w uchwale antysmogowej dla Warszawy i przyległych powiatów. Według niego od 2030 roku w swoich domach nie zainstalujemy już pieców na paliwa stałe.

Jak mówi dyrektor departamentu Gospodarki Odpadami, Emisji i Pozwoleń Zintegrowanych urzędu marszałkowskiego Marcin Podgórski, poziom szkodliwych dla zdrowia substancji w powietrzu, których źródłem jest spalanie węgla i drewna w domowych piecach, nadal przekracza ustalone standardy.

– Problem w wielu miastach pod Warszawą jest nawet większy niż w stolicy. Występuje tam gęsta zabudowa i wiele domów jednorodzinnych bez dostępu do sieci elektrociepłowniczej. By walczyć o lepsze powietrze, należy wykorzystać wszelkie możliwe narzędzia, w tym także delegację ustawową dającą nam podstawę do wprowadzenia „uchwały antysmogowej” odpowiadającej właśnie na regionalne i lokalne uwarunkowania. Dlatego zapraszamy wszystkich mieszkańców i samorządy do zgłaszania uwag do projektu – mówi dyrektor Podgórski.

Większość mieszkańców za rezygnacją z węgla

Jak wynika z badania przeprowadzonego przez ARC Rynek i Opinia dla urzędu marszałkowskiego, około 2/3 mieszkańców Warszawy i podwarszawskich powiatów wyraża pełne lub częściowe poparcie dla zakazu. W stolicy za wprowadzeniem nowych regulacji opowiada się 69 proc. ankietowanych, w podregionie warszawskim wschodnim – 65 proc., a w warszawskim zachodnim – 66 proc. badanych.

Szansa na mniej zgonów i hospitalizacji w Piasecznie

Zdecydowane ograniczenie niskiej emisji przełoży się wymiennie na jakość i długość życia mieszkańców. Jak wynika z analiz, które przeprowadziło dla urzędu marszałkowskiego Europejskie Centrum Czystego Powietrza, nowe rozwiązania pozwolą uniknąć niemal 2 tys. zgonów rocznie oraz ponad 1,4 tys. hospitalizacji z przyczyn oddechowych wśród mieszkańców Mazowsza.

W samym warszawskim „obwarzanku” jest szansa na ponad 500 zgonów rocznie mniej. Warunkiem koniecznym jest jednak likwidacja niskiej emisji. Przy samej zmianie pieców na urządzenia zgodne z unijnymi normami ekoprojektu, liczba zgonów wśród mieszkańców może spaść o około 350.

– W Piasecznie problem smogu odczuwalny jest na równi z Warszawą czy sąsiednimi gminami. Dla powietrza nie ma granic, dlatego każdy w swoim zakresie, ale równocześnie wspólnie jako samorządy musimy wprowadzać rozwiązania i przepisy, które ten problem zminimalizują – mówi burmistrz miasta i gminy Piaseczno Daniel Putkiewicz. – Obecnie, właściwie przy każdej inwestycji czy działaniu bierzemy pod uwagę, jak będzie to wpływać na niską emisję. Zwiększane co roku środki na komunikację publiczną, wyprowadzenie ruchu samochodowego z centrum miasta, inwestycje w miejską ciepłownię, zakładanie instalacji fotowoltaicznych, nasadzenia zieleni czy programy wsparcia dla mieszkańców, chociażby przy wymianie pieców na paliwa stałe, to główne kierunki naszych działań – dodaje burmistrz Putkiewicz.

Czyste powietrze dla Otwocka

Jak wynika z analiz, wskaźnik redukcji zgonów po likwidacji niskiej emisji dla Otwocka wyniósł ponad 60 na 100 tys. mieszkańców.

Prezydent Otwocka Jarosław Margielski zwraca uwagę, że smog to jeden z głównych problemów miasta.

– Głównym czynnikiem jest niska migracja mas powietrza. Kiedyś ten czynnik był atutem i stanowił o tym, że Otwock mógł być uzdrowiskiem. Miasto jest położone wśród sosnowych borów, które porastają małoliczne wydmy nad doliną rzeki Świder. Przez niską migrację powietrze zalegało wśród sosnowych borów i było przepełnione olejkami eterycznymi, które emitowały sosny. Ten atut jest obecnie naszym problemem w okresach grzewczych. Zalegające powietrze jest teraz przepełnione pyłami, które emitowane są ze źródeł ciepła opalanych paliwem stałym – mówi prezydent Otwocka i dodaje. – Już w poprzedniej kadencji samorządu, jako przewodniczący Rady Miasta uruchomiłem program dopłat dla mieszkańców do wymiany źródeł ciepła na bardziej efektywne, w wysokości około pół miliona złotych rocznie. W tym roku utworzyliśmy w Otwocku stanowisko mobilnego doradcy ds. programu „Czyste Powietrze”. Ponadto przeprowadzamy sukcesywnie termomodernizację obiektów użyteczności publicznej (szkół, przedszkoli, żłobka), aby zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych – mówi prezydent Otwocka Jarosław Margielski.

Jak wynika z prowadzonych na początku roku badań Polskiego Alarmu Smogowego, Otwock ma gorsze powietrze niż Warszawa. Zanieczyszczenia utrzymują się w okresie od listopada do marca, a ich poziom zauważalnie wzrasta po godzinie 17, gdy mieszkańcy wracają z pracy i rozpalają w swoich piecach. Wskazuje to, że głównym winowajcą jest wciąż duża liczba przestarzałych urządzeń grzewczych, tzw. kopciuchów. Stacja pomiarowa GIOŚ przy ul. Brzozowej minionej zimy niejednokrotnie wskazywała nawet kilkukrotne przekroczenia norm pyłów PM 2.5 i PM 10 na poziomie sięgającym ponad 250 czy nawet 300 mikrogramów.

Samorządy w walce ze smogiem

– Zdajemy sobie sprawę z tego, że największymi barierami dla mieszkańców w wymianie starych pieców są kwestie finansowe, ale również formalne i proceduralne. Nie wszyscy są w stanie samodzielnie przejść całą procedurę uzyskania dotacji czy przeprowadzenia samej instalacji np. przyłączenia do sieci gazowej – mówi Jakub Grzywacz, p.o. naczelnika Wydziału Ochrony Środowiska w Urzędzie Miasta Otwocka. – Dlatego w wyniku porozumienia podpisanego z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, uruchomiliśmy mobilnego konsultanta programu „Czyste Powietrze”, który pomaga w wyborze optymalnego w danych warunkach nowego źródła ciepła i pomaga wypełnić wnioski. Konsultant jest mobilny – odwiedza mieszkańców w domach, co jest rozwiązaniem bardziej wygodnym i efektywnym, niż stały punkt np. w urzędzie – wyjaśnia.

Otwock realizuje również gminny program dotacji do wymiany źródeł ciepła, w ramach którego w ostatnich latach zlikwidowanych zostało ponad 600 pieców węglowych. Między innymi w związku z zapisami mazowieckiej uchwały antysmogowej, nakłady finansowe na program zostały w roku 2021 i 2022 zwiększone o ponad 50%. Powołany został także Ekopatrol, który przeprowadza regularne kontrole prawidłowości funkcjonowania domowych palenisk. Podczas kontroli do badania stanu powietrza wykorzystywane jest mobilne laboratorium i dron. Urząd informuje także mieszkańców o ofertach banków na finansowanie przedsięwzięć proekologicznych oraz podpisał list intencyjny z Bankiem Spółdzielczym w Otwocku, który oferuje specjalnie przygotowane kredyty na wymianę pieców.

Czym jest uchwała antysmogowa?

Uchwała antysmogowa została wprowadzona na Mazowszu przez sejmik województwa już w 2017 roku. W jej zapisach określono m.in., że wszystkie nowe kotły na paliwa stałe od 11 listopada 2017 muszą spełniać wymagania tzw. ekoprojektu – dyrektywy unijnej, która określa normy emisji zanieczyszczeń przez urządzenia grzewcze. Ponadto od lipca 2018 w całym województwie obowiązuje zakaz stosowania części paliw stałych, takich jak węgiel brunatny, muły, flotokoncentraty czy też gorszej jakości węgiel kamienny i paliwa z biomasą o wilgotności powyżej 20 proc.

Co może się zmienić?

Zgodnie z propozycją zmian przygotowanych przez urząd marszałkowski, w powiatach podwarszawskich od 1 lipca 2030 r. będzie zakazana eksploatacja pieców na paliwa stałe (np. węgla, drewna, pelletu itp.). Będą jednak wyjątki: jeśli mieszkańcy wymienili swoje instalacje na zgodne z założeniami ekoprojektu po 11 listopada 2017 lub zdążą to zrobić do 30 czerwca 2030, będą mogli z nich korzystać do końca ich żywotności.

Jeszcze bardziej restrykcyjne zasady są proponowane dla Warszawy, gdzie zakaz spalania węgla miałby obowiązywać już od lipca 2024, a innych paliw stałych od lipca 2030.

Oprócz nowych regulacji projekt uchwały wydłuża o pół roku czas na wymianę bezklasowych kotłów i kominków niespełniających wymogów ekoprojektu. Zakaz ich stosowania zacznie obowiązywać 1 lipca 2023 r.

Jak wziąć udział w konsultacjach?

Konsultacje projektu nowej uchwały antysmogowej trwają do 16 sierpnia 2021 r. Uwagi można składać za pomocą formularza elektronicznego dostępnego na stronach urzędu marszałkowskiego (formularz będzie aktywny tylko w terminie trwania konsultacji), pisemnie na adres Departamentu Gospodarki

Odpadami, Emisji i Pozwoleń Zintegrowanych UMWM (ul. Kłopotowskiego 5, 03-718 Warszawa) oraz ustnie do protokołu po wcześniejszym umówieniu wizyty.

Szczegóły i formularz można znaleźć na stronach www.mazovia.pl oraz www.powietrze.mazovia.pl.

Urząd marszałkowski wspiera ochronę powietrza także narzędziami finansowymi. Mowa tu m.in. o środkach z Regionalnego Programu Operacyjnego, z których mogą korzystać gminy przeznaczając je na wymianę urządzeń grzewczych i termomodernizację w budynkach użyteczności publicznej. Na wsparcie samorządów lokalnych samorząd Mazowsza przeznacza także środki z własnego budżetu, m.in. przez Mazowiecki Instrument Wsparcia Ochrony Powietrza i Klimatu. Program dofinansowuje np. inwentaryzację źródeł ciepła, kontrolę jakości powietrza, montaż stacji meteorologicznych czy stacji ładowania pojazdów elektrycznych. W tym roku wsparcie Mazowsza pomoże w realizacji 184 projektów na blisko 11 mln zł.

Trwają konsultacje projektu uchwały antysmogowej



[arch. UMWM](#)

Prezydent Otwocka Jarosław Margielski zwraca uwagę, że smog to jeden z głównych problemów miasta



[arch. UMWM](#)

Konferencję w Piasecznie prowadziła rzeczniczka prasowa UMWM Marta Milewska



arch. UMWM

Konferencję poświęconą konsultacjom społecznym ustawy antysmogowej zorganizowano w Piasecznie



arch. UMWM

UWAGA

Informacje opublikowane przed 1 stycznia 2021 r. dostępne są na stronie archiwum.mazovia.pl